

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa K. H.
przeciwko Bankowi w B.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 maja 2024 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku
z dnia 29 listopada 2022 r., sygn. akt V Pa 16/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 29 listopada 2022 r. oddalił apelację powoda K. H. od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 25 kwietnia 2022 r. oddalającego powództwo przeciwko Bankowi w B. (dalej jako Bank) o zapłatę kwoty 25.328,10 zł tytułem odszkodowania w związku z wypowiedzeniem umowy o pracę (pkt 1) i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję (pkt 2).

W sprawie tej ustalono, że uchwałą zarządu Banku z dnia 25 marca 2021 r. powód został powołany na wiceprezesa zarządu do spraw ekonomiczno-finansowych, obowiązki podjął od dnia 1 kwietnia 2021 r. Z powodem zawarto też umowę o pracę na czas określony od dnia 1 kwietnia 2021 r. do dnia 31 marca 2022 r. na stanowisku wiceprezesa zarządu, za wynagrodzeniem zasadniczym w kwocie 7.000 zł. W dniu 29 maja 2021 r. na posiedzeniu rady nadzorczej przedstawiono zastrzeżenia do osoby powoda i uchwałą nr 18/2021 został on odwołany z pełnionej funkcji. W uchwale wskazano na 5 przyczyn, tj.: nieprzestrzeganie obowiązującego regulaminu działania zarządu, działanie bez umocowania organu w sprawie prowadzenia rozmów z innym bankiem, wprowadzenie w błąd członków rady nadzorczej w zakresie aktywności zawodowej, przekazywanie nieprawdziwych informacji uzyskiwanych od pracowników, członków zarządu, członków rady nadzorczej oraz utratę zaufania do pełnionej funkcji. Następnie na mocy uchwały nr 20/2021 rozwiązano z powodem umowę o pracę za wypowiedzeniem wraz ze zwolnieniem go z obowiązku świadczenia pracy. W dniu 31 maja 2021 r. wręczono powodowi wypowiedzenie umowy o pracę i uchwałą rady nadzorczej nr 18/2021 z dnia 29 maja 2021 r. W ocenie Sądu Rejonowego odwołanie powoda z funkcji w zarządzie stanowiło wystarczającą przyczynę uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę, a niedoręczenie mu uchwały nr 20/2021 nie stanowi o wadliwości wypowiedzenia, bowiem w piśmie wypowiadającym umowę o pracę powołano się na uchwałą nr 18/2021 i zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy. Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z prezentowanym w orzecznictwie poglądem, wola wypowiedzenia stosunku pracy odwołanemu członkowi zarządu ze względu na ustanie korporacyjnego stosunku członkostwa w zarządzie spółki musi być wyrażona przez radę nadzorczą w uchwale towarzyszącej odwołaniu z funkcji członka zarządu, aby dokonane przez nią wypowiedzenie umowy o pracę nie było bezprawne. W związku z powyższym nie ma racji powód, że doszło do naruszenia art. 50 § 3 w związku z art. 50 § 4 k.p.

Powód w całości zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego skargą kasacyjną, domagając się uchylenia w całości zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu oraz zasądzenia na jego rzecz od

pozwanego zwrotu kosztów postępowania wywołanego niniejszą skargą kasacyjną, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie: 1) art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 3¹ § 1 k.p. i w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 352); 2) art. 44 i art. 48 § 1 i § 2, ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 593), przez niewłaściwe zastosowanie; 3) art. 25 § 1 w związku z art. 29 § 1 k.p., przez niewłaściwe zastosowanie; 4) art. 45 § 1 w związku z art. 30 § 4 k.p., przez niewłaściwe zastosowanie.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność, bowiem Sąd Okręgowy pominął szereg oczywistych naruszeń przepisów prawa materialnego, z których każde - w razie zauważenia przez ten Sąd, zgodnie z apelacją skarżącego - powinno doprowadzić do uwzględnienia apelacji. Za oczywistą zasadnością skargi przemawia naruszenie art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 3¹ § 1 k.p. i w związku z art. 13 ust. 1 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, art. 44 i art. 48 § 1 i § 2, Prawa spółdzielczego a także art. 25 § 1 w związku z art. 29 § 1 k.p., art. 45 § 1 w związku z art. 30 § 4 i art. 47¹ k.p.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o oddalenie skargi oraz o zasądzenie od skarżącego na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie kwalifikuje się do przyjęcia skargi celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Ponadto zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zatem zarzuty dotyczące ustalenie faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2011 r., II UK 272/10, OSNP 2012 nr 7-8, poz. 97).

Skarżący formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, ale nie można przyjąć, iż przesłanka ta występuje w rozpoznawanej sprawie. Skarżący w niezwykle krótkim i lakonicznym uzasadnieniu nie zdołał ani uzasadnić, ani też wykazać w wystarczający sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Stawiane w uzasadnieniu wniosku tezy w żaden sposób nie świadczą o zasadności skargi, która winna być łatwo dostrzegalna już nawet przy jej pobieżnej lekturze (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2023 r., I CSK 4298/22, LEX nr 3582570). Równocześnie skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2019 r., III UK 290/18, LEX nr 2677006). Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że

przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że strona skarżąca musi wskazać, w czym - w jej ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona, czego strona skarżąca niestety nie zdołała zrobić. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca powinna więc w stosownym wywodzie prawnym - którego w przedmiotowej skardze niestety również zabrakło - wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774; z dnia 22 marca 2016 r., II PK 31/15, OSNP 2017 nr 10, poz. 127; z dnia 18 sierpnia 2021 r., II PSK 97/21, LEX nr 3325579; z dnia 6 września 2022 r., II USK 667/21, LEX nr 3416129). Ponadto, przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w ujęciu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2022 r., II USK 716/21, LEX nr 3487761). Z tym, że oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 15 grudnia 2020 r., III PK 191/19, LEX nr 3270748; z dnia 27 kwietnia 2021 r., III PSK 45/21, LEX nr 3181515; z dnia 5 maja 2021 r., II USK 175/21, LEX nr 3245310).

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje na naruszenie - art. 58 k.c. w związku z art. 3¹ § 1 k.p. w związku z art. 13 ust. 1 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych oraz art. 44 i art. 48 § 1 i § 2 Prawa spółdzielczego, nie przedstawia jednak jakiegokolwiek argumentacji jurystycznej, aby wykazać, że powołane przez niego przepisy prawa materialnego

zostały naruszone w sposób kwalifikowany, co jest widoczne „*prima facie*”. Pomimo braku stosownego uzasadnienia dla tak sformułowanego zarzutu wydaje się, że skarżący upatruje zasadności skargi w dokonaniu w stosunku do niego czynności z zakresu prawa pracy przez niewłaściwy organ pozwanego. Zgodnie z art. 46 § 1 pkt 8 Prawa spółdzielczego do zakresu działania rady należy reprezentowanie spółdzielni przy czynnościach prawnych dokonywanych między spółdzielnią a członkiem zarządu. Z kolei z art. 52 § 1 Prawa spółdzielczego wynika, że z członkami zarządu zatrudnionymi w spółdzielni na podstawie umowy o pracę nawiązuje stosunek pracy (zawiera umowę o pracę) rada spółdzielni. Skoro rada spółdzielni jest organem właściwym do zawarcia umowy o pracę z członkiem zarządu, to może również umowę tę wypowiedzieć, jeżeli w chwili wypowiedzania umowy zatrudniony na podstawie tej umowy członek zarządu pełni jeszcze tę funkcję. Kompetencja rady spółdzielni do dokonania czynności prawnych między spółdzielnią a członkiem zarządu ogranicza się bowiem do czynności dotyczących aktualnego członka zarządu i nie rozciąga się na byłych członków tego organu po ich odwołaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1997 r., I PKN 67/97, OSNAPiUS 1998 nr 1, poz. 7 czy z dnia 21 listopada 2000 r., I PKN 102/00, OSNAPiUS 2002 nr 12, poz. 288). W rozpoznawanej sprawie, jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń, czynność odwołania skarżącego z funkcji członka zarządu oraz czynność wypowiedzenia mu umowy o pracę były jednocześnie - dokonały się na tym samym posiedzeniu rady nadzorczej w dniu 29 maja 2021 r. - a zatem wypowiedzenia mogła dokonać rada, ponieważ do chwili wypowiedzenia umowy powód pełnił jeszcze funkcję członka zarządu. Jedynie po odwołaniu pracownika z funkcji prezesa zarządu właściwy do rozwiązania z nim umowy o pracę jest zarząd spółdzielni, a nie rada nadzorcza (art. 3¹ § 1 k.p. w związku z art. 46 § 1 pkt 8 i art. 54 § 1 Prawa spółdzielczego; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2020 r., II PK 193/18, OSNP 2021 nr 8, poz. 88 i powołane tam orzeczenia). Nadto, ocena prawidłowości umocowania danej osoby (organu) do składania oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy o pracę dokonana powinna być według stanu istniejącego w chwili wyrażenia woli, a nie według stanu rzeczy z daty doręczenia wypowiedzenia pracownikowi (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2001 r., I PKN 422/00, OSNP 2003 nr 6, poz. 152).

Natomiast wskazane przez skarżącego przepisy art. 13 ust. 1 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych oraz art. 44 i art. 48 § 1 i § 2 Prawa spółdzielczego nie miały zastosowania w sprawie. Powoływany art. 13 ust. 1 cytowanej ustawy reguluje sposób reprezentacji banku spółdzielczego przy jakichkolwiek czynnościach prawnych, a w szczególności związanych z obrotem bankowym (umowa kredytu, rachunku oszczędnościowego, lokaty itd.), w których drugą stroną jest członek zarządu (zob. W. Gonet, *Czynności prawne między bankiem a członkami jego organów*, Pr. Bankowe 2005, nr 9, s. 103), zaś art. 44 Prawa spółdzielczego określa zadania rady nadzorczej spółdzielni, która jest drugim pod względem hierarchii po walnym zgromadzeniu organem spółdzielni. Rada sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością spółdzielni, sprawuje zatem głównie kontrolę i nadzór nad działalnością zarządu (K. Kwapisz-Krygel [w:] *Prawo spółdzielcze. Komentarz*, wyd. III, Warszawa 2014, art. 44), z kolei art. 48 § 1 i § 2 Prawa spółdzielczego określa zadania zarządu. Zatem rozważając prawidłowość (oceniając zasadność i zgodność z prawem) wypowiedzenia skarżącemu umowy o pracę, Sąd drugiej instancji nie miał podstaw do zastosowania ani art. 13 ust. 1 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ani art. 44 i art. 48 § 1 i § 2 Prawa spółdzielczego - w odniesieniu do roszczeń skarżącego wynikających ze stosunku pracy – a więc nie mógł przepisów tych naruszyć.

Wobec powyższego nie miało również miejsca zarzucane przez skarżącego naruszenie art. 45 § 1 w związku z art. 47¹ k.p. Przepis art. 45 § 1 k.p. stanowi samoistną podstawę roszczeń pracownika w razie bezzasadności (braku uzasadnionej przyczyny) wypowiedzenia. Jeżeli jednak pracownik wyprowadza swoje roszczenia z faktu wypowiedzenia mu umowy o pracę z naruszeniem przepisów o wypowiedzaniu umów, musi połączyć ten przepis z innymi, konkretnie wskazanymi przepisami prawa regulującymi wypowiedzanie umów o pracę (np. co do formy pisemnej oświadczenia pracodawcy, podania przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie, konsultacji związkowej, ustawowego okresu wypowiedzenia, właściwej reprezentacji pracodawcy itd.). Strona skarżąca wydaje się łączyć to z faktem niewłaściwej reprezentacji pracodawcy, która na gruncie przedmiotowej sprawy, jak wskazano powyżej, nie zaistniała.

Skarżący podnosi również zarzut naruszenia art. 25 § 1 i art. 29 § 1 k.p., co na tle przedmiotowej sprawy pozostaje całkowicie niezrozumiałe i nie może w żadnej mierze świadczyć o oczywistej zasadności skargi.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, ponieważ z treści tego wniosku nie wynika, aby pełnomocnik pozwanego domagał się zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego w przypadku nieprzyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a ponadto doręczenie odpisu odpowiedzi na skargę nie nastąpiło w trybie art. 132 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2015 r., V CSK 353/14, LEX nr 1628961 czy z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015 nr 7-8, poz. 91).

[SOP]

[ms]